

Informacja pochodząca z pisma od IPN do Rady m.st. Warszawy na temat **Gustawa Reichera**

Pismo nr SP-074-1(108)/07 z dnia 27.11.2009

„Patronem warszawskiej ulicy jest także **Gustaw Reicher (1900-1938)** ps. „Rwal”. Początkowo działał w łódzkich strukturach rewolucyjnej SDKPiL. W l. 1917-1918 był członkiem zarządu tej partii w Dzielnicy Stare Miasto. Po wybuchu rewolucji bolszewickiej przedostał się na własną rękę do sowieckiej Rosji. Dnia 4 września 1918 r. został osobą do zadań specjalnych bolszewickiego komisarza Zachodniej Dywizji Strzelców Armii SDKPiL. Otrzymał też zadanie powrotu do kraju i tworzenia w Polsce ruchu rewolucyjnego.

Na początku 1919 r. przerzucono go do Zagłębia Dąbrowskiego, gdzie współtworzył Zagłębiowską Radę Delegatów Robotniczych oraz Zagłębiowski Komitet Okręgowy KPRP. Latem 1919 r. znalazł się w Warszawie. Tam też w czasie jednej z demonstracji został aresztowany przez policję polską i osadzony w więzieniu. W kwietniu 1920 r. został zwolniony w drodze wymiany więźniów politycznych z bolszewicką Rosją i ponownie znalazł się w Moskwie. Włączył się w organizację struktur rewolucyjnych, przygotowujących się do objęcia władzy na terenie Polski, po planowanym zwycięstwie Armii Czerwonej w 1920 r. 26 maja 1920 r. agitował na rzecz bolszewizmu wśród mniejszości polskiej w Niżnym Nowogrodzie. Stamtąd przeniesiony został do struktur administracyjnych Tymczasowego Komitetu Rewolucyjnego Polski – powołanego przez bolszewików marionetkowego „rządu” pod przewodnictwem F. Dzierżyńskiego, na ziemiach polskich zajętych przez Armię Czerwoną.

Po klęsce bolszewików w Bitwie Warszawskiej Moskwa zleciła Reicherowi do realizacji zadania w strukturach komunistycznych w Berlinie i na Górnym Śląsku. 12 grudnia 1920 r. uczestniczył w I Zjeździe Komunistycznej Partii Górnego Śląska, gdzie wnioskował o bojkot plebiscytu w sprawie przynależności tych ziem do Polski. Wybrany został także do Komitetu Centralnego KPGŚ i z ramienia tej partii brał udział w III Kongresie Międzynarodówki Komunistycznej w Moskwie. Po powrocie do Polski został 30 sierpnia 1922 r. został aresztowany i wyrokiem Sądu Okręgowego w Sosnowcu skazany na 3 lata więzienia za działalność antypaństwową. 15 marca 1923 r. ponownie został, uwolniony w ramach wymiany więźniów politycznych z ZSRR. Znalazł się w Moskwie. Jak zaufany aktywista skierowany został do Niemiec Tam wzmocnić miał struktury Komunistycznej Partii Niemiec (KPD). Wkrótce został też sekretarzem politycznym KPD w Zagłębiu Ruhry.

W l. 1924-1925 po raz kolejny skierowano go do działalności komunistycznej na terenie Polski. Od 1925 kierował pracami KPP na Górnym Śląsku, za co został wkrótce po raz kolejny aresztowany. Skazany na 6 lat więzienia i tym razem dzięki zabiegom Międzynarodówki Komunistycznej odsiedział tylko 2 lata z zasądzonej kary, a następnie w drodze wymiany więźniów powrócił na terytorium ZSRR. Od 1929 r. Reicher pracował w Moskwie w Komitecie Wykonawczym Międzynarodówki Komunistycznej. Był instruktorem Wydziału Organizacyjnego oraz wykładowcą w Szkole Wojskowo-Politycznej KPP. W kolejnych latach działał w strukturach KPP i Komunistycznej Partii Zachodniej Białorusi na terenie Berlina, gdzie przy berlińskim tzw. punkcie łączności specjalnej komórki Kominternu, funkcjonowała siedziba KC KPP. Należał do najbardziej oddanych Stalinowi funkcjonariuszy Kominternu. Po dojściu Hitlera do władzy Reicher opuścił Niemcy. Od stycznia 1934 r. do kwietnia 1937 r. przebywał w Pradze, w której także funkcjonował kominternowski punkt łączności. Później skierowano go – jako przedstawiciela KC KPP – do ogarniętej wojną domową Hiszpanii. Stamtąd w grudniu 1937 r. został wezwany do Moskwy, gdzie toczył się już na fali stalinowskich czystek procesy najwyższych działaczy KPP. W styczniu 1938 r. został aresztowany i stracony.”